

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

МИЛЕНКО ШЕРБАН
(1907 - 1979)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 2007

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

135

АУТОР КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Шуловић

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом 100 година од рођења сликара Миленка Шербана. Изложба је отворена од 4. до 25. септембра 2007. године у витринама испред свечане сале Матице српске, а коришћена је грађа из збирки Библиотеке Матице српске. Испод сваке каталошке јединице утисане су сигнатуре.

Својим раним сликама, посебно фрушкогорским и сремским пределима и серијом изражајних портрета, Миленко Шербан је поставио високе норме сликарског израза због чега је његово дело с правом поређено са колоризмом Петра Добровића или снагом геста Игњата Јоба. Али његово стваралаштво се истовремено приближава и матисовском орнаменталном линеаризму, напајаном на извориштима персијских минијатура и руских икона. Као и Матис, или рани фовистички Брак, и Шербан је пренебрегао класичне академске поуке: он их је подразумевао. Трагао је за сопственим истинама, без бунта али и без упорности којом би, можда, себи створио истакнутије место међу великанима нашег експресионистичког сликарства раних тридесетих година. И његов живот и његово стварање били су испуњени слојевитостима, па ипак тако складно заокружени и уравнотежени: висока култура, префињеност укуса, огромно знање, широка интересовања обогаћивали су његов жустри а прикривени темперамент, младалачку спонтаност у исказивању осећања, освојену слободу ликовног испољавања, стаменост карактера и постојаност ставова.

Ирина Суботић, 1997

Два дела из 1931. године, *Дечак* и *Стара тијанисткиња*, представљају слике на којима је постављен и уобличен Шербанов лични стил. Сам Шербан је рекао да за своје сликарско образовање дугује Матису као уметнику, и у ове две слике се препознају та далека искуства у начину како је постављена контура, како су распоређени колористички знаци и у богатом, слободном разноврсном потезу. (...)

Сликарство Миленка Шербана налази се на самој граници круга српских колориста, зато што је он прихватио чисту и интензивну боју али никада није дозволио да њоме овладају узбуркане и често побркане емоције, већ је задржао прибранију представу природе и живота. Била је то уметност стишаних страсти.

Лазар Трифуновић, 1973

Прве потезе кичицом повукао је у ликовној радионици Весе Ешкичевића у Новом Саду, још као ђак. Био је сликар самоук, који је рано одабрао неколико ликовних врста којима ће се бавити читавог живота. То су: портрет, пејзаж, акт и мртва природа. Ове теме доминирале су већ на његовој првој изложби 1926. године у Новом Саду. Потом је следило усавршавање у Меки сликара – Паризу, у атељеу Андре Лота, истовремено са једним другим Сремцем – Савом Шумановићем. У Паризу су тада боравили и Петар Добровић, Милан Кољовић и Милена Павловић Барили. Од тада његова сликарска каријера иде узлазном линијом, о чему сведоче и учешћа на изложбама у Београду, Паризу, Амстердаму, Хагу, Венецији и Падови, као и на ликовним колонијама у Почитељу, Сићеву... Био је члан групе *Облик*, потом групе *Шесторица*. Најпре сценограф у Српском народном позоришту у Новом Саду, а потом у Југословенском драмском позоришту у Београду.

Љубица Поповић-Бјелица, 2004

Може се рећи да је Миленко Шербан један од ретких сликара који је остао доследан себи, који није подлегао ономе што је имало само карактер *привременог*, а није одговарало његовом темпераменту. У томе лежи главна снага његовог сликарства. Иако се оно мењало током година, од 1928. до 1941. Шербан је увек уносио у њега акценте искрености, који се као каква нит или лајт-мотив провлаче кроз његово сликарство. (...) Да ли треба подвући Шербанову доследност у тражењу сопственог сликарског пута, у развоју, који у свим фазама – прилично различитим – приказује Миленка Шербана као једну заокружену и потпуну уметничку личност, која делујући у тишини и без велике подршке других тек сада наилази на признање које одавно заслужује.

Павле Васић, 1968

Миленко Шербан компонује у равни, штедро, жарко и декоративно, занесен пиром боја, па ипак и зналачки (Матис је канда његов велики идеал), чак и са помало ироније. Најпунџије и најсонорније су спојене све те његове особине у таблоу *Стара дама у ентеријеру*, који је мотивски и садржајно исто тако богато инспирисан као и у колористичком погледу. Један диван мали гоблен изаткан у раскошним и суморним риђим, наранџастим и циноберским тоновима. Сличан утисак бајке, привиђења или источњачког ћилима, само у једној сасвим другој гами и расположењу, даје и онај његов бледи, плавокоси Дечак пред једним масивним, као младо лишће зеленим зидом. У *Пејзажу* и *На Лиману* ти бујни црвено-наранџасти и смарагдни тонови означају једну свежу и пламтећу вегетацију, живо шаренило предела и природе.

Тодор Манојловић, 1931

Миленко Шербан има јако светлу палету, која варира између једноличне колористичке представе и уочљивих, моћних контраста, један истински сликарски таленат, који свој стил тражи кроз набујалост визија о неким врло стегнутим, као интимним доживљајима. Можда у тој увучености у себе лежи и права вредност овог уметника. Зато и његова чудна палета нимало не изгледа наметљива.

Драган Алексић, 1931

Шербан је дао велики уметнички допринос нарочито у том што је константно и са научног, откривачког аспекта прилазио својој уметности и истраживању, освежавајући увек на нов начин стваралачке токове. Он је, другачије речено, амбициозно повећавао напоре да што дубље и адекватније проникне у властиту природу и у природу уметности. Свет Војводине, Фрушке горе и Срема биће онај суштински оквир и свеукупна глобална инспирација којом је Шербаново стваралаштво било инспирисано. Са друге стране, у техници уља и пастела он ће подићи пејзаж и Београда и његове околине, открити нову лепоту и изражајну снагу. Шербан је створио, својеврсно и изградио технику пастела, изградио властити естетски укус и аутохтон стваралачки стил, тако да се и у овој техници изборио за високо место у српском и југословенском сликарству.

Вјекослав Ђетковић, 2003

Може се слободно рећи да је Шербан самоме себи био ученик и професор. Великим личним напором дошао је до информације, експеримента и упорном праксом достигао и превазишао многе колеге. Мило Милуновић је то нама студентима јавно рекао: "Јесте ли видели Шербана Миленка, његов *Мост на Сави* како је сам себе својим делом издигао? Идите што пре да га видите."

Најзад, није битан правац – битан је квалитет. Многи наши ствараоци, тражећи стил и правце, изгубили су аутентичност и квалитет. Постали су формалисти и "лар пур ларисти". Таква заблуда уништила је многе таленте у нас.

Сергеј Јовановић, 2003

Свој пуни израз, своју мјеру ствари налази након рата у интимном, камерном лиризму и рекли бисмо, понајвише, у пејзажима на акварелима. Одмјерен у поступцима, смирен у опхођењу с познаницима и пријатељима, Миленко Шербан плијенио је и усхићавао својим особним шармом, и дјеловао и на оне мизантропе који "у сваком човјеку виде вука и могућу опасност".

Што се пак тиче сценографских остварења, Шербан ће остати упамћен по ономе што је остварио на том плану пре рата у Новом Саду и

Београду: Ј.С. Поповић – *Покондирена тиква*; Х. Ибзен – *Авети*; Л.Н. Толстој – *Кројџерова соната*. Након рата и ослобођења сачињује зрела сценографска рјешења у представама *Дунда Мароја*, *Краља Лира*, *Дон Карлоса*, *Макбета*, и других.

Петко Војнић Пурчар, 2004

После Париза наишао је у Српском народном позоришту на кулисе сликане серијски у Пешти. Одложио је палету и покушао први ликовни експеримент у српском театру између два рата, у време кад је у Београду царовао руски реалистички манир. Покушао је да сва ликовна стремљења својих савременика пренесе на позорницу. Био је пионир, револуционар и сањар... Деловао је ликовно ван оквира слике, применио је уметност, наметнуо је гледаоцима и изменио нешто у њиховом уљуљканом, уравнотеженом, сређеном грађанском укусу.

Мирослав Антић, 1989

Као врстан портретиста бележио је њему блиске личности које је умео психолошки да процени и да забележи суштину њиховог карактера. Аутопортрети, настали последњих година уметничког живота, одишу смиреношћу и меланхоличним изразом. Инспирацију је проналазио у родној кући, атељеу, местима у којима је провео највећи део свог живота и доживео највеће тренутке успеха и радости. Очигледно је да је своје стваралаштво поистовећивао са животом око себе.

Мирјана Брмбота, 2007

Било шта да насликам, Војводина увек провејава. Друкчији је мирис земље, климе и ваздуха у Војводини, а друкчији, рецимо, у Црној Гори. То није само мотивски Војводина, то је и суштински Војводина.

Миленко Шербан, 1969

Миленко Шербан

ДЕЛА

1. Ликовно виђење српског средњовековног новца /
Миленко Шербан. - Београд : [б.и.], 1978. - Стр. 141-145
П.о.: Нумизматичар; бр. 1, Београд, 1978.
III 404309
2. Studija pastela / Milenko Šerban. U : Ulaznica. – God. 32, br.
159 (novembar 1998), str. 47-48
II I 673
3. Što je bezlično nije ničije / Milenko Šerban. U: Lakše bi se
živjelo ako bi se praštalo / Slobodan Vuković. - Podgorica :
Kulturno-prosvjetna zajednica, 2001. - Str. 104-109.
II 444873
4. Milenko Šerban o umetnosti. U: Milenko Šerban / Vjekoslav
Ćetković. - Novi Sad : Prometej, 2003. - Str. 98-103.
III 437276

Стара пијанисткиња

РЕПРОДУКЦИЈЕ ШЕРБАНОВИХ ДЕЛА

5. *Аутопортрет*, 1927
6. *Циркус*, 1928
7. *Са Монмартра*, 1929
8. *Са Калварије*, 1930
9. *Моја жена*, 1930/31
10. *Дечак*, 1931
11. *Стара пијанисткиња*, 1931
12. *Шума*, 1931/32
13. *Голо брдо*, 1932
14. *Из Лединаца*, 1932
15. *Пејзаж са црвеносмеђим путем*, 1932
16. *Сиви акт*, 1932
17. *Пејзаж са ружичастим брегом у даљини*, 1932/33
18. *Морнар*, 1933
19. *Жена у Цеги*, 1933
20. *Пејзаж са виноградом*, 1933/34
21. *Мртва природа са сивом драперијом*, 1935
22. *Пејзаж са тиркизном крошњом*, 1936/37
23. *Портрет Васе Стајића*, 1939
24. *Дунавски парк*, 1948
25. *Соња са књигом*, 1955
26. *Црквени торањ над Дунавом*, 1955/56
27. *Нада чита*, 1960
28. *Портрет Петра Коњовића*, 1967
29. *Предах*, 1973
30. *Сава се улива у сребро*, 1976
31. *Аутопортрет*, 1977/78

КАТАЛОЗИ

32. Milenko Šerban / [urednik kataloga Božica Ćosić ; fotografije Hristifor Nastasić ; prevod Mara Kordić]. - [Beograd : Muzej savremene umetnosti, 1966]. - [26] str.
Ук II 730
33. Миленко Шербан. - Нови Сад : Галерија Матице српске, 1968. - [48] стр.
Ук I 548

Аутопортрет

34. Миленко Шербан / Павле Васић. У: Миленко Шербан. - Нови Сад : Галерија Матице српске, 1968. - Стр. 7-12.
Ук I 548
35. Миленко Шербан. У: Новосадске уметничке радионице / [предговор Олга Микић]. - Нови Сад : [Галерија Матице српске : Музеј града], 1971. - Стр. 132-133.
Ук III 1252
36. Milenko Šerban / [glavni urednik Đorđe Panić ; fotografije Radoslav Vladić]. - Sremska Mitrovica : Galerija "Lazar Vozarević", 1974. - [8] str.
Ук III 1682
37. Миленко Шербан / [главни уредник Лепосава Шелмић]. - Нови Сад : [Галерија Матице српске], 1997. - 1 пресавијен лист

38. Интимни и спољни свет Миленка Шербана поводом стогодишњице рођења / [аутор изложбе и каталога Мирјана Брмбота]. - Нови Сад : САНУ, Огранак Нови Сад, 2007. - 1 пресавијен лист
УкIII 7515

ЛИТЕРАТУРА

39. Отварање изложбе слика г. Шербана. У: Застава. - Бр. 184 (15. август 1926), стр. 3.
П V 63, 11762
40. О једној слици г. М. Шербана. У: Застава. - Бр. 197 (1. септембар 1926), стр. 2.
П V 63, 11762

Са Монмартра

41. Изложба Миленка Шербана / Мих. С. Петров. У: Летопис Матице српске. - Год. 100, књ. 309, св. 3 (септ. 1926), стр. 364-365.
П II 951, ПМС II 1
42. Изложба Хегедушић-Шербан / Мих. С. Петров. У: Летопис Матице српске. - Год. 102, књ. 315, св. 3 (март 1928), стр. 458-459.
П II 951, ПМС II 1

43. Друга пролетња изложба југословенских уметника / Среген Стојановић. У: Политика. - Год. 27, бр. 7906 (11. мај 1930), стр. 7.

П V 594, П V 580, КМР 235

44. Изложба "Облика" у Уметничком павиљону у Београду / Тодор Манојловић. У: Летопис Матице српске. - Год. 105, књ. 330, св. 3 (дец. 1931), стр. 233-237.

П II 951, ПМС II 1

Морнар

45. Сликари и вајари уметничке групе "Облик" у садашњој репрезентацији : велики број нових талената / Драган Алексић. У: Време. - Год. 11, бр. 3543 (11. новембар 1931), стр. 4.

П фол 294

46. Миленко Шербан / Мирослав Антић. У: Дневник. - 18 [тј. 19], 5056 (13. нов. 1960), стр. 11.

П V 510, П V 514

47. Боја као самостална реалност слике / Лазар Трифуновић.
У: Српско сликарство / Лазар Трифуновић. - Београд :
Нолит, 1973. - Стр. 154-186.
Ш 44500
48. Сопствени пут / Павле Васић. У: Политика. - Год. 76, бр.
23642 (1. август 1979), стр. 13.
П V 594
49. Шербан као позоришни човек / Јован Ћирилов. У:
Политика. - Год. 76, бр. 23643 (2. август 1979), стр. 13.
П V 594
50. Milenko Šerban / Miroslav Antić. У: Rečnik Vojvodine /
Miroslav Antić. - Sarajevo : Oslobođenje, 1989. - Str. 57-58.
П 410656

Дунавски парк

51. Рани опус Миленка Шербана / Ирина Суботић. - [Нови
Сад : Матица српска, 1996]. - Стр. 81-95, [4] стр. с
таблама илустр. П. о.: Зборник Матице српска за ликовне
уметности; бр. 27-28/1991-1992.
Ш 413655

52. Миленко Шербан / [аутор монографије Ирина Суботић ; сарадници Нада Шербан, Сузана Вуксановић Солеша, Милана Веиновић ; аутори слајдова и фотографија Душан Милијић, Жарко Вијатовић, Владимир Поповић, Гаврило Грујић ; превод на енглески Randall Major, на француски Клодин Мишић]. - Нови Сад : Галерија Матице српске ; Сомбор : Златна грана, 1997. - 252 стр.
IV 22327
53. Миленко Шербан : живот и сликарско дело / Ирина Суботић. У: Миленко Шербан / [аутор монографије Ирина Суботић. - Нови Сад : Галерија Матице српске ; Сомбор : Златна грана, 1997. - Стр. 7-52.
IV 22327

Моја жена

54. Биографија Миленка Шербана / Нада Шербан. У: Миленко Шербан / [аутор монографије Ирина Суботић. - Нови Сад : Галерија Матице српске ; Сомбор : Златна грана, 1997. - Стр. 53-55.
IV 22327
55. Изложба слика Миленка Шербана / Сузана Вуксановић Солеша. У: Миленко Шербан / [аутор монографије Ирина Суботић. - Нови Сад : Галерија Матице српске ; Сомбор : Златна грана, 1997. - Стр. 199-205.
IV 22327

56. Библиографија Миленка Шербана / Милана Веиновић. У: Миленко Шербан / [аутор монографије Ирина Суботић. - Нови Сад : Галерија Матице српске ; Сомбор : Златна грана, 1997. - Стр. 207-232.

IV 22327

57. Milenko Šerban / Vjekoslav Četković. - Novi Sad : Prometej, 2003. - 103 str., [17] str. s tablama (reprodukcije)

III 437276

58. Pariz i učenje kod Lota / Vjekoslav Četković. U: Milenko Šerban / Vjekoslav Četković. - Novi Sad : Prometej, 2003. - Str. 13-16.

III 437276

Сиви акт

59. Anteј Fruške gore i ravnice / Vjekoslav Četković. U: Milenko Šerban / Vjekoslav Četković. - Novi Sad : Prometej, 2003. - Str. 24-26.

III 437276

60. Snažni ekspresionizam : Šerban, велики majstor portreta / Vjekoslav Četković. U: Milenko Šerban / Vjekoslav Četković. - Novi Sad : Prometej, 2003. - Str. 48-63.

III 437276

61. Šerbanov učenik Sergeј Jovanović o svom učitelju. U: Milenko Šerban / Vjekoslav Četković. - Novi Sad : Prometej, 2003. - Str. 93-97.

III 437276

62. Сликaр снажне индивидуалности : Вјекослав Тетковић, Миленко Шербан, Прометеј, Нови Сад, 2003. / Љубица Поповић-Бјелица. У: Дневник. - Год. 62, бр. 20449 (15. јан. 2004), стр. 15.
 П V 510, П V 514
63. Магије ума и руку : ĉerevićки музеј ĉuva djela trojice svojih umjetnika Jovana Grĉića Milenka, Milenka Šerbana i Jovana Soldatovića / Petko Vojnić Purĉar. У: Otvoreni atelje / Petko Vojnić Purĉar. - Novi Sad : Petko studio : Orpheus ; Beograd : Apostrof ; Zagreb : "Dora Krupićeva", 2004. - Str. 55-58.
 П 459176
64. Миленко Шербан и завичај / Љубица Поповић-Бјелица. У: Разговор са сликом / Љубица Поповић-Бјелица. - Петроварадин : Alfagraf, 2004. - Стр. 74-78.
 П 459342
65. Век Миленка Шербана / Андреј Тишма. У : Дневник-Год. 65 , бр. 21679 (21. јун 2007), стр. 12.
 П V 510, П V 514

ФОТОГРАФИЈЕ

66. Миленко Шербан
 67. Породица Шербан
 68. Шербан у свом атељеу
 69. Миленко Шербан са вајаром Миахилом Томићем, 1944

МИЛЕНКО ШЕРБАН
1907 - 1979

Издавач

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

Уредник

Миро Вуксановић

Аутор Каталога

Ксенија Шуловић

Припрема

Ксенија Шуловић
Оливера Михајловић

Умножавање

Станислава Николић

Повез

Милорад Родић

Тираж

50 примерака